

A hangszerész hitvallása

Csider Károly muzsikáról, munkaszeretetről, mecenatúráról

Csider Károly harminc esztendővel ezelőtt nyitotta meg fafúvós javító műhelyét. Mindig egy olyan üzletre vágyott, amelyben óriási a hangszerkínálat, és ki lehet próbálni, össze lehet hasonlítani minden instrumentumot. Ezért alapította meg 1990-ben a Fon-Trade Music Kft.-t rézfúvós hangszerkészítő kollégájával, Novotny Antallal. A cég nemcsak kiváló fúvós-, később pedig ütős hangszer kínálata révén vált közismertté, hanem azért is, mert ügyvezetője az első pillanattól kezdve mecénásként is szerepet vállalt. Finanszírozta lemezek, könyvek, kották megjelenését, s nemcsak díjakat ajánlott fel a különböző zenei megmérettetésekre, hanem maga is rendezett versenyeket. Tíz esztendeje pedig életre hívta a Szaxofonos nap sorozatát, idén május 15-én gyűlhetek össze Mátyásföldön ennek a hangszernek a szerelmesei. A Fon-Trade Music húsz esztendőes születésnapját emellett több rendezvénnyel is ünnepli, amelyek közül kiemelkedik a 2010. április 17-én, az MTA Dísztermében rendezett jubileumi koncert.

I Milyen programot hallhattak a meghívottak ezen az esten, amelynek a címe is különleges: 5x4+?

– Úgy gondoltam, a húszéves születésnaphoz jól illik, hogy öt kvartett lépjen pódiumra, olyan együttesek, amelyeket támogattunk vagy támogatunk. Az esten a Corpus Harsona Kvartett, a Budapest Szaxofon Kvartett, a TeTraVERSI fuvolanégyes, a Szakcsi-Kőszegi Kvartett és egy ütős együttes, a Happy Marching 4 You muzsikált, s mellettük még néhány meglepetésvendégnek is tapsolhattak a meghívottak. Az április 17-i koncertnek az MTA Díszterme adott otthont. A jubileumi koncert mellett azonban ebben az évben még más programokkal is megünnepeljük a cég két évtizedes fennállását.

I Tizedik alkalommal rendezik meg például a Szaxofonos napot...

– Igen, idén május 15-én tartjuk ezt az egésznapos eseményt, amelyen a hazai szaxofonos élet krémjén kívül fontos szerep jut a zeneiskolásoknak, az országos versenyek győzteseinek is, továbbá lesz hangszerkiállítás és kedvezményes vásár. A világhírű holland jazz szaxofonos, Dick De Graaf tart workshopot és ad este koncertet, s zárásként természetesen lesz ismét jam session. Mint eddig mindig, most is a RácZ Aladár Zeneiskola ad otthont a Szaxofonos napnak. A rendezvénnyel, amikor egy évtizeddel ezelőtt életre hívtam, az volt a célom, hogy összehozzam a klasszikus, a pop és a jazzműfajban tevékenykedő muzikusokat. El akartam érni, hogy hallgassák meg egymást, emellett pedig legyen lehetősége a fiatal tehetségeknek is a bemutatkozásra. A workshopok pedig a szakmai élet felfrissítésére szolgálnak. A rendezvény teljesen ingyenes, a kiállításon és a vásáron az érdeklődők kipróbálhatják a nagy márkák hangszerei mellett a legújabb szaxofonokat, s a tanuló szintű hangszerektől egészen a kuriózum számba menő modellekig mindent meg lehet találni. Hatalmas nád- és fúvóka-kínálat is várja a látogatókat. Egyébként még ősszel is akad ünnepi rendezvényünk, akkor ugyanis egy ütőhangszeres napot rendezünk...

I Visszatérve a kiadványaikra, bár a jazzé a főszerep, nagyon sokszínű a kínálat...

– A Fon-Trade Music megszületése óta adok ki lemezeket, kottákat, s szervezek koncerteket, versenyeket. Ebben persze sosem üzleti szempontok vezéreltek... Mecenatúra terén talán sikerült jó példát mutatni a kollegáknak... Mivel a zenéből, a zeneszekéből élek, úgy érzem, illik valamit visszajuttatnom oda, ahol szükség van rá. Sajnos, egyre több helyen jönne jól a segítség, sok minden tönkrement ebben az országban... Igyekszem az általam értékesnek tartott dolgokat támogatni, megőrizni, ha szükséges, megmenteni. Így például kiadtam a Syrius együttes Anno Live című albumát, Jeney Zoltán, Ráduly Mihály és Hőna Gusztáv archív hanganyagait. Matúz István hatvanadik születésnapja előtt olyan rádiós felvételeinek kiadásával tisztelegünk, amelyek eddig sehol máshol nem jelentek meg... De számos egyéb zenei csemegével is büszkélkedhetünk, mint például Snétberger Ferenc és Tony Lakatos egy japán koncertjének anyaga, a TeTraVERSI fuvolanégyes lemeze, a Szakcsi – Kőszegi Duó CD-je, vagy az az album, amelyen Varga Fruzsina és Gulyás Márta játszik.

I Igazi kuriózum az az album is, amelyen Itzész Gergely, Adorján András, Bodoky Gergely és Kovács Imre egy Ön által készített aranyfuvolán adja elő a darabokat.

– Már tíz esztendeje, hogy – elsőként és ezidáig egyedülként Magyarországon – elkészítettem egy aranyfuvolát. Számomra ez egy fontos és igazi szakmai kihívás volt. Minden eddig szerzett tudásom, tapasztalatom, elképzelésem benne van. Boldog vagyok, hogy ilyen kvalitású művészek is szeretik a hangszeremet. Egyébként számos koncerten játszottak rajta mások is. Az, hogy fizikai értelemben is dolgozzam a hangszerekkel, a mai napig fontos számomra. Bár nehéz az üzlet szervezését egy ilyen elmélyülést igénylő tevékenységgel egyeztetni, igyekszem rá időt szakítani. Restaurálással, s főleg különleges, professzionális instrumentumokkal foglalkozom, például fuvola fejeket készítek. Büszke vagyok arra, hogy 2000-ben aranykoszorús mester címet kaptam. A régi mesterek mentalitása, munkaszeretete volt számomra mindig a példaadó. Ma is elsősorban hangszerészként és nem ügyvezető igazgatóként gondolok magam-

ra... Egy üres műhellyel kezdtem, s az első tíz-tizenöt évben sokszor hajnaltól éjszakáig dolgoztam, nem ritkán szombaton és vasárnap is. Minden pénzt, amit kerestem, az üzletbe forgattam vissza. Először szerzőszámba, aztán anyagba, végül hangszerbe. Így sikerült megteremtennem azt a fajta hangszerkereskedést, amely a vágyam volt.

! *S már sikeres üzletet vezetett, amikor hajlandó volt beülni inasnak...*

– A nyolcvanas évek végén elmentem Japánba, s valóban hónapokat dolgoztam egy fuvologyárban, hogy fejlődjek, hogy megtanuljak tőlük mindent, amit lehet. De a Buffet gyárban is jártam tanulmányi úton, úgy mint Markneukirchen számos műhelyében. Párizsban részt vettem egy workshop-on, hogy elsajátítsam a Straubinger-féle párnázást. Olyan jól sikerült a munkám, hogy másfél nap alatt elkészültem, míg a többieknek, akik Nyugat-Európa különböző műhelyeiből jöttek, ehhez három nap is kevés volt... Persze ez nem csoda: más volt az „iskolánk”. Ugyanis itthon hosszú ideig annyira híján voltunk a jó eszközöknek, anyagoknak, hogy kreativitás nélkül nem tudtunk boldogulni. Ezen David Straubinger úr is elcsodálkozott, kíváncsivá tette, így nem sokkal később meglátogatt Budapesten, majd meghívott magához Indianapolisba, ahol hajlandó volt megtanítani a fuvolakészítés szakmai fogásaira, titkaira.

! *Gondolom, attól is tudott nagyon jó hangszerésszé válni, hogy több instrumentumon is képes játszani...*

– Először tangóharmonikázni kezdtem, ez volt a szüleim kívánsága, ezt a hangszert azonban nem szerettem. Már akkor is a jazz hatott rám a legjobban. Így később magamnak választottam instrumentumot, fuvolázni, klarinétozni és szaxofonozni tanultam. Tánczenekarban is játszottam, s bár talán

nem voltam annyira rossz muzsikos, úgy éreztem, a jazzhez nincs bennem elég tehetség. A könnyű műfajban viszont nem éreztem jól magam. Hangszerésként, kézműves emberként találtam meg saját magamat. De az is igaz, hogy a zenészi múltamnak köszönhetően másképpen veszem a hangszereket a kezembe és nagyobb tisztelettel, megértéssel, nem ritkán csodálattal viszonyulok a muzsikushoz, aki olyan képességekkel rendelkezik, amikkel én sajnos nem...

! *Akad azért újabb hobbjaja is...*

– Igen, a borászat, s nagyon büszke vagyok arra, hogy amikor legutóbb indultam versenyen hat különféle borommal, mindegyik valamilyen elismerésben részesült. Kaptam arany, ezüst és bronz diplomákat is. Nagyon izgalmas munka a borkészítés, kikapcsol ebből a stresszes világból. Neszmélyen van a pincém, ahol jó hangulatú bulikat tartunk a barátaimmal. Mindig is szerettem a jó társaságot, az értelmes beszélgetéseket és a finom borokat. Annak idején, a 80-as években műhelyem egy találkozási pont volt, ahol a zenész barátok összejöttek. Beszélgettünk zenéről, hangszerekről, bármiről... A világ azonban megváltozott – egyre kevesebb idő jut ilyenre.

! *Húsz esztendő szép jubileum, s ez alatt a két évtized alatt rengeteg mindent elért. Melyek az új célok, hogyan tovább?*

– Nehéz ma a helyzet, hiszen a piac tele van filléres, gagy hangszerekkel, amelyek olyan ócskák, hogyha tönkremennek, javíttatni sem érdemes... Bár az utóbbi években a kínai gyártmányok sem mindig rosszak, az áruk pedig valóban nagyon kedvező. Ennek eredményeként sok nagy hagyományú európai cég bezárni kényszerült. A fennmaradás, a folyamatos működés is már nagy eredmény. Gazdasági válság van minden területen. Az egyre ne-

hezedő kereskedés terén azt is látom, hogy sajnos be lehet csapni a vevőket... a szakértelem hiányával, vagy akár szándékosan is. És akadnak, akik erre rendezkedtek be... Bár bízom benne, hogy jó minőségű, megbízható hangszerekre mindig lesz igény. De ez a világ, amiben mostanában élünk, nem igazán az enyém. Annak viszont nagyon örülök, hogy a fiam, Bálint követi a példámat, ő is hangszerész lett, ma már mesterként dolgozik a műhelyemben. A zenészek szeretik a munkáját. A dolgok üzleti részébe viszont nem nagyon akar belefolyni – amit én tökéletesen megérték... Én magam is jobban éreztem magam, amíg „csak” javítottam. Ha összegeznem kell ezt a húsz esztendőt, azt mondhatom, nincs miért szégyenkezni. Hiszen a fő célkitűzésünk, amellyel 1990-ben a Fon-Trade Music megszületett, megvalósult. A fúvós zenészek és a zenekarok szükségleteit képesek vagyunk magas szinten kielégíteni, de a professzionális hangszerek mellett tartunk olyan instrumentumokat is, amelyek gyerekek zeneoktatásához szükségesek. Egyedülálló a raktárkészletünk bármikor kipróbálható hangszerekből áll. A fúvós hangszerek mellett a ritmus- és ütőhangszerek teljes palettáját is kínáljuk. Sok mindent sikerült elérnem abból, amit 20-30 éve elképzeltem, megálmodtam. Azért abban reménykedem, hogy lesz még egy jobb világ, mert valami nagyon tönkrement ebben az országban...

R. Zs.

Aki a hangszerek lelkével is törődik

Rácz Barnabás szerint katasztrofális állapotban van a hazai nagybőgőpark

„Hiszem, ha a nagynevű, régi mesterhangszereink hangját visszaadom, akkor a lelkük is visszatér” – vélekedik Rácz Barnabás hangszerkészítő mester, aki pályára lépésének harmincadik évfordulóját különleges kiállítással ünnepelheti. A Művészetek Palotájában, a Művészet a Mesterségben sorozat következő, nagybőgőt bemutató tárlatán az ő művei láthatók, egészen júniusig. S bár Rácz Barnabás tudja, mennyi nehézséggel jár ma Magyarországon ez a hivatás, bizakodással tölti el, hogy ismét egyre többen akarják megtanulni ezt a mesterséget, s abban is reménykedik, hogy nemsokára ismét működni fog a hangszerész szövetség.

! *Miért saját magának kellett megrendeznie ezt a tárlatot?*

– A Művészetek Palotája remek lehetőséget nyújt, amit megpályáztam, s a szinopszisom alapján megkaptam a felkérést. Én már a harmadik kiállító vagyok, volt hegedű, zongora... S azért nekem kellett lépniem, mivel ma már nem működik a Magyar Hangszerész Szövetség, így mindenkinek saját ma-